

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

**Алгоритм дій у разі виявлення проявів академічної недоброчесності
з боку здобувачів**

Львів – 2019

ВСТУП

Послідовність заходів у разі виявлення проявів академічної недоброчесності з боку здобувачів наукового ступеня є витягом з «Положення про первинну експертизу наукових праць на наявність академічного плагіату у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького», прийнятого Вченою Радою Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, протокол № 1-ВР від 30 січня 2019 р., що визначає основні поняття, завдання, принципи функціонування і призначення, склад і структуру та регламентує основні засади організації первинної автоматичної перевірки наукових праць – наукових текстів та дисертаційних матеріалів, відповідно до рекомендацій Асоціації Європейських університетів щодо відкритого доступу до наукової інформації (2008 р.), міжнародних асоціацій IFLA, SPARC, LIBER, EiFL та ін., а також у відповідності до постанови Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні» (2006 р.), базується на Законі України «Про вищу освіту» щодо забезпечення відкритого безкоштовного Інтернет-доступу до ресурсів, створених за рахунок коштів Державного бюджету України.

Антиплагіатна експертиза в Львівському національному медичному університеті включає комплекс заходів з метою: забезпечення збереження авторських прав шляхом проведення перевірки наукових робіт на плагіат до процедури їх захисту; формування та розвитку бази даних та електронного репозитарію фундаментальних наукових робіт, як джерела забезпечення вільного доступу до наукових матеріалів для сприяння підвищенню престижу університету; покращення якості освіти, яке базується на підвищенні продуктивності навчального процесу та прискоренні передачі знань.

Види плагіату:

- копіювання інформації іншого автора та видання роботи за свою без оформлення цитування;
- дослівне копіювання чужої роботи (або її фрагменту) у свою без належного оформлення цитування;

- парафраза – переказ своїми словами тексту іншого автора, суть якого полягає в заміні слів та знаків;
- компілювання декількох наукових праць (чужих матеріалів) без самостійного дослідження та опрацювання оригінальних джерел.

Відповідно до ст. 32 Закону України «Про вищу освіту» заклади вищої освіти (ЗВО) зобов'язані вживати заходів, включаючи запровадження відповідних новітніх технологій, для запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх (при наявності несанкціонованих запозичень) до дисциплінарної відповідальності. Відповідно до положень Цивільного кодексу України, Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про авторське право і суміжні права» та Статуту Університету, з метою запобігання поширення плагіату в наукових роботах аспірантів, докторантів, здобувачів наукового ступеня; для розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і усвідомлення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування розроблено комплекс заходів протидії плагіату.

Експертна оцінка наукових праць, включаючи антиплагіатну перевірку є важливою передумовою адекватності реалізації комплексних наукових тем ЗВО та об'єктивізує загальну оцінку якості представлення результатів досліджень у фахових та інших наукових виданнях, включаючи зокрема дисертаційні роботи, монографії, статті та тези доповідей наукових конференцій.

1. Визначення понять

1.1. Плагіат – оприлюднення (опублікування) повністю або частково чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права»); привласнення авторства на чужий твір або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію, а також використання у своїх працях чужого твору без посилання на автора

[<https://uk.wikipedia.org/wiki/Плагіат>].

1.2. Академічний плагіат – навмисне відтворення викладачем, докторантом, аспірантом, студентом тощо у науковій текстовій формі чужого твору, опублікованого на паперовому чи офіційно оприлюдненого на електронному носії, повністю або частково, під своїм іменем без посилання на автора.

1.3. Автор – фізична особа, яка своєю індивідуальною творчою працею та (або) у співпраці з іншими особами (авторський колектив) створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право та суміжні права», іншого закону чи договору.

1.4. Твір – створений автором у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов’язків літературно-письмовий твір (книга, брошура, стаття, конспект лекції, аналітичний огляд, звіт, презентація тощо); ілюстрація, план, ескіз і пластичний твір, що стосуються науки; аудіовізуальний твір; фотографічний твір; інші твори, представлені в електронній (в тому числі цифровій) формі, яку може зчитувати комп’ютер (ст. 433 Цивільного кодексу України, ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

1.5. Фальсифікація – фрагменти роботи (наприклад статистичні показники) були вигадані або невірно вказані як результат власної роботи.

1.6. Реплікація – коли особа подає майже однакову роботу декілька разів для підняття власного академічного рейтингу.

1.7. Рерайт – це «переказ» чужого тексту своїми словами з точним збереженням сенсу оригіналу.

1.11. Компіляція – навмисне компонування з декількох текстів одного з наданням плагіатованому матеріалу нового змісту, що не властивий оригіналу.

3. Порядок застосування електронних систем програмного забезпечення антиплагіатної експертизи

3.1. Виявлення академічного плагіату розповсюджується на наукові праці аспірантів, докторантів, осіб, прикріплених до університету з метою здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук) поза аспірантурою.

3.2. Попереднє (первинне) виявлення плагіату в наукових, дисертаційних та кваліфікаційних роботах здійснюється шляхом експертної оцінки (рецензування, відгуки наукових керівників, консультантів, рецензентів, опонентів), використання комп'ютерних програм, залученням університетського Репозитарію, вільнодоступних інтернет-сайтів та інших ресурсів.

3.3. Відповідальна особа за результатами перевірки наукових робіт на факультеті проводить облік, загальний якісний аналіз їх рівня та, відповідно до Закону України «Про авторське право та суміжні права», формує звіт щодо результатів автоматизованої перевірки робіт на плагіат. Науковий керівник (науковий консультант) роботи, завідувач кафедри має право здійснити попередній автоматизований аналіз роботи, звернувшись із електронною версією до відповідальної особи. Довідка при цьому не надається.

3.4. Для технічної підтримки перевірки наукових та навчальних праць на наявність академічного плагіату в методичних вказівках університету розміщується посилання на сервіси з первинної перевірки наукових праць на наявність плагіату.

3.5. Перевірка та пошук співпадінь виконується по шинглах (методом шингль-розбивки тексту). Шингл – структурно-логічний фрагмент тексту, що складається з послідовності декількох слів). Пошук в Інтернеті та Репозитарії Університету здійснюється декількома пошуковими серверами, ліцензованим програмним забезпеченням “AntiPlagiarism.NET”, “Viper” тощо, при необхідності швидкої додаткової експертизи англійських текстів малого об'єму з додатковим залученням ресурсів інших інтернет-сервісів.

3.6. В результаті проведення експертизи візуалізується відсоток унікальності (оригінальності) тексту та список сайтів з відсотком збігу у відповідному кольорі в залежності від застосованого програмного забезпечення та пошукових серверів. Результат експертизи підлягає додатковому аналізу щодо кількості виявлених співпадінь, кількісної та якісної текстової характеристики збігів та адекватності посилань на першоджерела, включно з науковими публікаціями автора.

3.7. При поданні на затвердження наукової роботи аспіранти, докторанти, здобувачі наукового ступеня, наукові роботи яких підлягають перевірці системою, інформуються про правила подачі наукової роботи та про можливі санкції у

випадку виявлення плагіату. Відмова у належному оформленні первинної та/або супровідної документації та проведенні антиплагіатної перевірки детермінує недопущення наукової роботи до публікації чи захисту.

4. Порядок подання апеляцій та їх розгляд

4.1. У випадку незгоди з висновком про виявлення факту плагіату (компіляцій) у творі, автор має право у трьохденний термін з моменту отримання інформації подати наукову апеляційну заяву на ім'я проректора з наукової роботи.

4.2. Для розгляду апеляційної заяви створюється апеляційна комісія, персональний склад якої формується розпорядженням проректора з наукової роботи з найбільш досвідчених та авторитетних викладачів відповідних кафедр. Секретар комісії призначається з викладачів Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

4.3. Для розгляду апеляційної заяви аспіранта, докторанта, здобувача створюється апеляційна комісія із числа професорів кафедри відповідного профілю.

4.4. Голова апеляційної комісії проводить засідання у тижневий термін з моменту виходу розпорядження проректора з наукової роботи про створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання заявник попереджається щонайменше за два дні. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання може бути розглянуте без його присутності.

4.5. У випадку необхідності отримання додаткової уточнювальної інформації засідання апеляційної комісії може проводитись у декілька етапів.

4.6. Сумніви, що виникають у членів апеляційної комісії, трактуються на користь особи, твір якої розглядається апеляційною комісією.

4.7. За результатами засідання апеляційна комісія формує висновки, які підписує голова апеляційної комісії, її члени та заявник, зазначаючи: «З висновками апеляційної комісії погоджуюсь».

4.8. Висновки апеляцій (протоколи засідань апеляційних комісій) щодо академічного плагіату (компіляцій) у наукових роботах аспірантів, докторантів, здобувачів зберігаються у науковому відділі університету.

5. Відповідальність за плагіат

5.1. Аспіранти, докторанти, здобувачі наукового ступеня та студенти усіх форм навчання несуть відповідальність за подання своєї науково-дослідницької роботи для здійснення антиплагіатної експертизи у встановленому порядку.

5.2. Завідувач кафедри, науковий керівник (науковий консультант) несе (уть) відповідальність за перевірку роботи у встановлені терміни, прийняття рішення про доопрацювання та повторну перевірку на плагіат, а також про допуск науково-дослідної або кваліфікаційної роботи до публікації та (або) до попереднього захисту.

5.3. Виявлення факту академічного плагіату у наукових роботах можливе на етапі представлення вченому секретареві, в редакцію або для розгляду на вченій раді з метою рекомендації до друку – для наукових робіт (монографія, стаття, тези, тощо); на етапі розгляду на засіданні кафедри наукових творів, що вимагають ухвалення кафедри; на етапі подання на перевірку кваліфікаційних робіт.

5.4. Особа, яка виявила низький відсоток унікальності тексту або інші прояви плагіату в науковій роботі попереджає про це автора і виносить рішення про недопуск до захисту та скерування матеріалів на доопрацювання або про видачу нового варіанта завдання, а у разі незгоди автора – інформує службовою запискою декана факультету або науковий відділ.

5.5. Особа, яка виявила академічний плагіат у вже опублікованих наукових роботах або дисертаціях, службовою запискою повідомляє про це проректора з наукової роботи.

5.6. Факт академічного плагіату у наукових роботах аспірантів, докторантів, здобувачів наукового ступеня може бути встановлений комісією, створеною наказом ректора за поданням проректора з наукової роботи.

5.7. Відповідно до правил, встановлених ч. 6 ст. 6 Закону України «Про вищу освіту» до захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), самостійно виконані здобувачем наукового ступеня. Виконані не самостійно роботи не можуть бути оцінені позитивно та не допускаються до публікації (захисту).

5.7. При негативному висновку апеляційної комісії, щодо наявності академічного плагіату, науковий твір (кваліфікаційна праця) не допускається до публікації (захисту) без права на доопрацювання.

5.8. У випадку використання запозиченого матеріалу без посилання на автора або джерело запозичення, кандидатська чи докторська дисертація знімається з розгляду не залежно від стадії її розгляду без права захисту.

5.9. Встановлення фактів плагіату (компіляцій) в уже опублікованих наукових роботах докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня є підставою для заборони автору включати такі твори у перелік своїх науково-методичних публікацій.

5.10. Виявлення двох і більше фактів плагіату (компіляцій) у наукових роботах аспірантів, докторантів, здобувачів наукового ступеня може бути підставою для виключення з докторантури (аспірантури) чи відкріплення здобувача від кафедри.

5.11. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) та підтвердження наявності академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня.

5.12. Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня.

5.13. Якщо дисертація (наукова доповідь) в якій виявлено академічний плагіат була захищена у постійно діючій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник (консультант), офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, та голова відповідної спеціалізованої вченої ради, згідно з відповідним рішенням, позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а ЗВО (наукова установа) позбавляється акредитації відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та права створювати спеціалізовані вчені ради строком на один рік.

5.14. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у разовій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник, члени цієї ради та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а ЗВО (наукова установа) позбавляється права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік.

5.15. Скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у випадку виявлення академічного плагіату здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за поданням Комітету з питань етики у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржене відповідно до чинного законодавства.

5.16. Виявлення фактів плагіату (компіляцій) враховуються при продовженні дії контракту.

Відповідальний

за автоматичну перевірку наукових текстів

та дисертаційних матеріалів

д.мед.н., доц. А. Р. Вергун